

Céltudatosság

Időpont: 1932. január 24. Hetvened vasárnap

Helyszín: Győr

Oltári ige: Máté 20,1-16

Igehirdetési alapige: 1Kor 9,24-27

Nem tudjátok-é, hogy akik versenypályán futnak, mindnyájan futnak ugyan, de egy veszi el a jutalmat? Úgy fussatok, hogy elvegyétek.

Mindaz pedig aki pályafutásban tusakodik, mindenben magatűrtető; azok ugyan, hogy romlandó koszorút nyerjenek, mi pedig romolhatatlant.

Én azért úgy futok, mint nem bizonytalanra; úgy viaskodom, mint aki nem levegőt vagdos; Hanem megsanyargatom testemet és szolgává teszem; hogy míg másoknak prédikálok, magam valami módon méltatlanná ne legyek.

Ima:

Örökké való Isten, szerető mennyei Atyánk! Hálát adunk Neked azért, hogy Te hívsz minket munkába. Te, aki annyit munkálkodol ezért a világért. Aki annyit munkálkodol ebben a világban az emberért, az emberek között énrtem. Mennyi munkát ad Neked az én életemnek csak a külső biztonságban tartása. Mennyi munkádba kerül neked az, hogy elkészítsd nekem a mindennapi kenyeret. Mennyi munkádba kerül, hogy megóvj engem veszedelmektől, melyek emberek gonoszsága, a Sátán kísértése és a magam balgatagsága miatt lebeg a fejem felett és rám akar zúdulni. Hát még mennyi munkádba kerül Neked az én nevelésem. Mennyit kell dorgálnod és büntetned, míg meg tudok alázkodni előtted. Hányszor kell elővenned fenyítő pálcádat, melynek ütése a Te Atyai szívednek fáj a legjobban. És mennyi munkádba került az én váltságom! Ha odanézek a golgothai keresztre, Fiad sápadt orcájára, összeszorul szívem. Köszönöm, hogy Te annyit tettél értem. Köszönjük, hogy alkalmakat adsz arra, hogy mi is tegyünk érted valamit. Köszönjük, hogy Te hívsz minket a szőlődbe, ezzel munkatársaddá akarsz tenni minket. Köszönjük, hogy megmutatod, hogy az aratni való sok és az arató kevés. Köszönjük, hogy ránk is szükséged van. Óh, jöjj áldott és szent Gazda, örök és hatalmas Isten, ki nem érsz rá soha pihenni és elszundítani, kérjük, állj meg e vasárnap is az élet piacán hivalkodó, munka nélkül ácsorgó emberek között és hívd őket, hogy „jőjjetek az én szőlőmbe munkálkodni, és azt, ami igazságos, meg fogjátok kapni tőlem.” Azután segíts, hogy menjünk utánad, menjünk Veled dolgozni, mert Érted és Veled dolgozni kitüntetés és boldogság.

Ámen.

Keresztyén Testvéreim! Aki ezt a szentleckét figyelmesen elolvassa, az lehetetlen, hogy észre ne vegye, hogy itt a fekete betűk mögött valami élmény van. Egy élmény Pál apostol életében. Egy példát hoz fel Pál, de ennek a példának a felhasználása, az aprólékos kiszínezése mutatja, hogy itt nem olyan élményről van szó, amit úgy hallott valakitől s mivel mondanivalója illusztrálására különösen alkalmasnak találta, azért írta le, hanem itt olyan valamiről van szó, ami az ő számára személyes élmény volt, ami nagyon mély benyomást tett rá és ezért állította oda illusztrációul a korinthusiak elé.

Ott lehetett az istmosi játékok valamelyikén és gyönyörködött a bajvívók futásában és érdekes gondolatai támadtak ott az istmosi versenypályán arról, amit látott. El tudjuk képzelni, hogy ez a beteges, vézna ember hogyan nézi a versenyző atléták iramait, hogy mint taszítják a levegőt és hogy az olajbarna testű bajvívók micsoda ügyességgel küzdenek a porondon.

De úgy látszik e teljesítménynél, még jobban megragadta Pál apostolt e teljesítmény biztosításának a módja. Úgy látszik érdeklődhetett, hogy mi lehet az oka annak, hogy ezek úgy tudnak futni és akkor megmondották neki, hogy bizony annak nagy ára van, nem hull az olyan könnyen az ölbe, keserves munka előzi azt meg. Elmondták neki, hogy mi az a tréning. Beszéltek neki az utolsó tíz nap keserves tréningjéről, amikor meg kellett tartóztatni magukat a bortól, a nőtől, a bőséges táplálkozástól, mert különben lemaradnak. Úgy látszik, ez az előkészülés még jobban megragadta Pált.

És ha azon gondolkodunk, mi volt az, ami legjobban megragadta, vajon az az akaraterő, amellyel le tudtak mondani drága dolgokról, hogy még drágábbat megnyerjenek? Nem ez, hanem az a céltudatosság, amivel egész életüket ráhelyezték arra a gondolatra, hogy nekem győznom kell. Nekem diszkoszvetőnek kell lennem, nekem futóbajnoknak kell lennem az istmosi játékokon, hogy ott diadalt, koronát tudjak nyerni! Ez a céltudatossága az életberendezésüknek az, ami legjobban megragadta őt.

Az bizonyos, hogy mély volt az a benyomás, ami ott született meg benne az istmosi pályán. Hogy mennyire felejthetetlen élmény volt számára, az bizonyítja, hogy ki tudja hány esztendő múlt el addig, mikor írja levelét a korinthusiakhoz, a széthúzó, céltudatlan korinthusiaknak, hogy akkor megjelenik előtte egy másik korinthusi kép az istmosi versenypálya a maga céltudatos bajvívóival.

Kedves Testvéreim! Azt, amit ebben a vasárnapi beszédben mondani akarok, amit Pál apostol izen, azt bele lehetne foglalni egyetlen szóba: céltudatosság. Aki megfigyeli a mai ember életét, az tudja, mennyire rá van szorulva a mai ember Pál apostol izenetére. A mai ember élete céltudatlan szétfolyó élet. Olyanok vagyunk, mint a gyermek, akinek kezét megrakják karácsonykor drága ajándékokkal és mikor megy a fényes szobából a sötét szobán át a maga hétköznapi szobája felé, egymás után potyog ki apró kezéből minden drága ajándék. Ma hiányzik a céltudatosság. Ma nincsenek, akik ráhelyeznék életüket egy célra. Az bizonyos, hogy ennek meg van az oka és a magyarázata a mai életkörülményekben. A mai ember élete azért olyan elaprózódott élet, mert életkörülményei egészen mások, mint voltak a régieké. Sokkal kiterjedtebb, mint a régieké. Hogy mást ne említsünk, pár évtizeddel ezelőtt, voltak emberek, akik ki nem mozdultak a maguk pátriájából, a portájuk négy fala közül. Ma közelebb jött hozzánk a messzebb levő világ is, jobban megnyílik a szemünk perspektívája és egész természetes, hogy sokkal több minden van, ami akaratunkra pályázik és el akarja hódítani szívünk szerelmét.

A másik külső oka, hogy céltudatlanná válik az élet, az, hogy nem csak az életköre nagyobbodik meg, hanem az élettempója is megváltozott. Egy lázasan siető világban élünk, melynek bálványja a rohanás, nem elég neki a repülőgép és gyorsvonat sebessége, utol akarja érni a rohanó időt is. Ebben a vágatató világban nincs meg az a nyugalom, az a békesség, ami szükséges ahhoz, hogy az ember egy célra tegye fel életét.

De ez a két magyarázat nem mentség számunkra. Mert ezek csak alkalmak, – ha nagyon értékelni akarjuk – kísértések arra, hogy szétaprózódjék életünk. Tehát csak kísértések, de nem kényszerítések. Mert az élet szétaprózódását nem a külső körülmények teszik, nem ezek tépik szét, hanem mi engedjük széttépni. Nekünk nincsen annyi nyugalomunk és békességünk, hogy egy cél szolgálatába állítsuk be életünket, mint az istmosi versenypályán azok a bajvívók, akik nem törődtek semmivel, csak egy célt láttak maguk előtt: a győzelmet!

Valaki talán azt gondolja, hogy ez az élet elaprózódás nem is olyan veszedelmes és nem is baj, ha a fanatikus ember-típus kiveszik, mert ezek egyoldalúságukban elveszítik a mai élet értékelését és sok bajt okoznak ezen a világon. Kedves Testvéreim, akik csak ennyit látnak a céltudatosságban, azok nem látják meg annak értékeit és a céltudatlanságnak a veszedelmét.

Mik a céltudatlan élet veszedelmei?

Kedves Testvéreim! Akik nem akarnak céltudatos életet élni és szétaprózzák az életüket, azok kicsinyessé válnak. Mit jelent ez a filiszterség? Tudjátok, hogy az egyoldalú emberek, az Isten gyermekei mindig sokra becsülik a kicsinyes, filiszter embereket, mert ez sokszor nem más, mint a kevesen való hűség. De nem lehet meg nem látni ennek a veszedelmét. Képzeljük el, hogy valaki, aki engedi szétaprózódni életét, az lehet, hogy elkerül egy hivatal pókhálós, poros aktái közé, ahol írja naphosszat kínos pontossággal a hatalmas számoszlopokat és kimutatásokat, szép dolog, jó dolog, de nem tudjátok-e, hogy lelke mélyén talán csodálatos érzések támadnak, melyek ha betükké, melódiákká válhatnak, mennyi gyönyörűséget nyújtanának, megroskadt embereket emelnének fel, könnyeket törölnének le, és amelyek mind megíratatlanok maradtak, mert engedte szétfolyni életét és nem érezte meg, hogy a talentum kötelezi, hogy életét egy cél szolgálatába állítsa.

Nem veszitek észre, hogy milyen kára származik az emberiségnek az életek elaprózódása, kicsinyessége folytán? Lehet, hogy valakiből lesz kitűnő sírkőfaragó, ki gyönyörű betűket vés a márványkövekre, melyekbe bele szeretné vésni művészi agya minden drága gondolatát, melyek megformálatlanok maradnak, mint alaktalan káosz, mert engedte kicsinyessé lenni életét és azért maradnak a gyönyörű szobrok mind megalkottatlanul, melyek ott élnek lelkében.

De nemcsak a művészi hajlandóság területén találkozunk ilyen esetekkel. Vannak emberek, akiknek Isten talentumokat adott, akikkel ha találkozik az ember, a kis dolgokért való lelkesedésükön látja meg, hogy mi lehetett volna belőlük, ha neki dőlnek egy munkának.

És azok az emberek, akikben kevesebb a becsületesség és lelkiismeret, ha engedik elaprózódni életüket, egy még nagyobb veszedelembé jutnak bele, a felületesség állapotába. Itt is olvasnak, ott is olvasnak valamit, ebbe is belekóstolnak, abba is, de otthont sehol sem vernek. Ezek az emberek még súlyosabb veszedelmet jelentenek a világ számára, mert ezek a leggőgösebbek, azt gondolják, hogy ők mindenhez értenek, mindenhol szaktekintélynek képzelik magukat és ezzel ölnek meg csírájában egy csomó szent dolgot. Mert akik igazán értenek hozzá, azoknak nincs bátorságuk, hogy szembeszálljanak a felületes műveltséggel és letorkolják őket. Az igazi hozzáértés mindig alázatos, a felületes, a kontár az szájhős, demagóg. És ez a szájhős felületesség mindig elkedvetlenedés azok számára, akiknek nincs könyökük, hogy kiverekedjék drága álmaikat.

A felületességből az a veszedelem is származik, hogy ez mindig súrlódási pontokat képez emberek között. Milyen nehéz békességben élni azokkal, akiknek minden kijelentése túsúrás, egy csipkedés és ítélet. Ezekből alakul ki az összeférhetetlen emberek légiója.

Ezzel kapcsolatban veszedelme a céltudatlanságnak, hogy a felületes emberek megbízhatatlanok. Nem lehet rájuk építeni, mindig utánuk kell nézni, utánuk számolni, utánuk olvasni. Az ember szinte maga megtenné annyi fáradtsággal a dolgokat. Óh, mennyi béklyó és akadály a világ lábán a haladás területén az ilyen felületes ember. És ez azért van, mert engedték sokoldalúvá lenni életüket, ahelyett, hogy céltudatos egyoldalú életet alakítottak volna ki a maguk számára.

És akikben még ennél is kevesebb a lelkiismeretesség, azok a közönyös emberek. A közöny egy rettenetes valami. Olyan, mint ha a levegőt szivattyúznák ki az ember körül. A fulladás levegője. Úgy érzi magát benne az ember, mint a petróleum lámpa, mely körül elfogyott az oxigén. Próbál égni, pislog még, fel-fellobban, de hiába, csak elalszik és sötétség marad utána és tragédia. A közöny egy lég nélküli állapot, amelyben még Isten gondolatai is megszürkülnek, melyben minden szent sürgetés zaklatásnak, minden nyugtalanítás békebontásnak látszik. Ezek az emberek azért közönyösödnek el, mert minden után érdeklődnek, de semmi nem köti le őket. Ezek a legnagyobb kárt okozzák a világnak.

De felvetődik az a kérdés, hogy nem megszürkítése-e az életnek az élet céltudatossá és egyoldalúvá tétele? Az bizonyos, hogy akik egy cél szolgálatába adják életüket, azok sok mindent nem csinálhatnak meg. A világ szemében elszegényedett az életük. De azt nem más, én magam állapítom meg, hogy szűkebb és szürkébb lett-e az életem, mert bizonyos dolgokról lemondtam. És ha megkérdeztétek volna azokat, akik ott küzdöttek a versenypályán és kidülledt szemmel és ziháló mellel befutottak a célba s ott összeestek, mikor fellocsolták őket, megkérdeztétek volna, hogy érdemes volt-e annyi energiát elpazarolni, annyi mindenről lemondani ezért a zöldkoszorúért, - a sápadt arcból kimosolygó, csillogó szem mondotta volna, hogy érdemes volt! Érdemes mindent elkövetni, hogy enyém legyen a korona. És látjátok ezeknek az egyoldalú embereknek az az elvitathatatlan meggyőződésük, hogy nem lett szegényebb és szürkébb az életük, hanem gazdagabb lett, mert céltudatossá lett.

Ezek a gondolatok melyeket most elmondottam, az életnek általános területére vonatkoznak, de mégis úgy éreztem, hogy el lehetett, el szabadott és el kellett mondanom őket.

De aki azt gondolja, hogy csak ez ragadta meg Pált és az ő számára ez csak az erkölcsi tanítása volt annak, amit a versenypályán látott, az nem érti őt egészen. Ő nagy súlyt helyez arra is, hogy mi az a cél, amit szolgálunk kell. Ezért beszél arról, hogy céltudatos keresztyénség kell, hogy legyen a keresztyénségünk.

Mi egy sereg ember számára a keresztyénség? Semmi! Szeretném, ha most itt volnának azok, akiknek ez szólni fog. Ezen a napon a mi gyülekezetünk presbiteri konferenciát tart. Minden presbiter kapott meghívót, és ha minden presbiter eljött volna – aki el tudott volna jönni – hangsúlyozom, aki el tudott volna jönni, akkor több férfit látnánk most itt és nem férnénk be a konvent tanácstermébe. Hát nem érzitek-e, hogy itt van egy sereg ember, aki viseli az egyháztanácsosi tisztséget és méltóságot és az neki semmi. Mikor egy esztendőben egyszer hívja őket az egyház, nem jönnek el.

De most arra is gondoljunk, hogy hány evangélikus ember él ebben a győri gyülekezetben, aki számára a keresztyénség nem több, mint semmi. Igaz, sokszor beszélünk arról, hogy megtelik szépen ez a templom. De a templom teltsége nagyon viszonylagos valami. Függ attól, hogy mennyi a befogadó képessége és hogy milyen nagy a gyülekezet. Ha egyszer felébredne ez a gyülekezet és csak minden második győri evangélikus azt gondolná, hogy ma el kell mennem a templomba, akkor nem volna elég befogadásukra ez a templom. Nem érzitek-e, hogy ezerszámra élnek emberek, akiknek eszébe sem jut, hogy most itt szól az orgona, száll az ének, hogy hangzik az igehirdetés. Óh, de sok ember van ebben a gyülekezetben, akik számára nem cél a keresztyénség!

Aztán van egy sereg ember, akinek számára a keresztyénség csak egy nagy teher, amit akkor észlel, ha megkapja azt a sajátságos színű cédulát az adófizetésről. Nem más a számára

a keresztyénség, mint ami folyton kér, folyton a zsebében kotorász, folyton molesztál, mert sok a szegény, sok a szüksége az egyháznak. Nem érzitek-e, hány ember van, akinek számára a keresztyénség csak egy nagy teher?

És vannak sokan, akik számára a keresztyénség nem semmi, talán nem teher, de nem több, mint egy drága, szent hagyomány, mire ránevelték, drága, talán már porladó szülők. Hányan vannak, akik csak azért jönnek el ide, mert valamikor megfogta kis kezüket az a drága szülői kéz és elhozta őket ide, minden vasárnap. Hány hajlékban van ma is házi istentisztelet azért, mert valamikor a petróleum lámpa gyenge fénye rávetődött minden este az öreg bibliára és az édesapa nem engedte addig elaludni a gyermekeket, míg meg nem tartották az esti áhítatot. Drága és szent dolog ez, de érezd meg testvérem, hogy Pál apostol többet akar. Azt akarja, hogy cél legyen életedben a keresztyénség.

Legyen elég annyi és hogy a lelkedre szeretném helyezni azt a kérdést, hogy a lelked számára életcél-e a keresztyénség? Tudod-e te azt mondani, hogy én először és utoljára is keresztyén akarok lenni, minden más csak másodrendű kérdés? És ha azt kérdezed, hogy nem fanatizmus-e ez, kérdezd csak meg azokat, akik életüket ilyen egyoldalúvá tették. Azt fogják mondani, érdemes volt megszakítani régi életemet, érdemes volt lemondani, elszakadni azoktól, akik drágák voltak, mert többet kaptam helyette.

Kedves Testvéreim! Éreztétek meg, hogy Pál apostol kiált ma hozzátok, győri gyülekezetnek, kiált tehozzád és azoknak is, akik nincsenek ma itt, akik hiányoznak a versenypályáról, hogy emberek: nem veszitek észre, nem látjátok, milyen versenyfutás van az egyházak között, hogyan rohannak előre mások és ti engeditek, hogy a mi egyházunktól elvigyék a zöldkoszorút? Álltok a start mellett, ahelyett, hogy toporzékolnátok és futnátok a koszorúért? E vasárnapon Pál kiált azoknak, akik páholyból nézik ezt az ökölharcot, akik el tudják nézni összetett kézzel, hogy ez a mi drága egyházunk ott hever a porondon, félretolják, megtapossák és nincs senki, aki odaállna, hogy én megvívok érte!

Pál ezért beszél a versenyről. Vajon meghalljátok-e? Vajon megindultok-e? Ki tudja? Csak az Isten!

De testvérem, aki az Igében csak ezt a kettőt látta meg, az még nem látta meg az Ige teljes értékét.

Pál apostol céltudatos üdvözlési szándékot is kíván. Azt látja, hogy mi akár akarjuk, akár nem, egy arénában vagyunk. Lehet, hogy azt gondoljuk, állunk egyhelyben, pedig nem igaz, futunk, sodortatunk a cél felé. Mit gondolsz, mit lát Pál a futásban? Ott látja a célvonalnál a csontvázas halált, akinek ölelő, zörgő karjai közé fut be minden emberi élet. Erre akar ráésméltetni Pál. Mi a te életcélod? Talán a családod boldogítása? Vagy a ranglétrán való előrelépés, vagy vagyon gyűjtése? Nem ez lesz a te életed vége. A te életed vége egy sírgödör lesz, amelyben minden elfér: mosoly és könny, egészség és betegség, koldusbot és királyi korona, foszladozó, szennyes gúnya és bíborpalást. Ez az életed vége. Tudod-e te ezt? Lehet, hogy messze van még tőled, de lehet, hogy közel, hogy ott ül melletted a padon és jövő vasárnap nem fogsz már itt lenni, hanem kint fogsz a temetőben célba érni. Tudod-e ezt? Ha tudod, akkor megérzed, hogy nem elég a keresztyénségemet céltudatosá tennem, hanem céltudatosá kell tennem az üdvösségemet is. Hogy biztosítanom kell itt ebben az életben, hogy a sírom fenekén nyílják meg az ajtó az üdvösségre. Aki ezt tudja, az érzi, hogy minden más mellékes amellet, hogy hol töltöm az örökkévalóságot.

Kedves Testvéreim! Ma van Hetvened vasárnapja. Ezzel az elnevezéssel az egyház emlékeztetni akar, hogy számláljátok az időt! Ezen a napon kezdte meg a lelkészi kar a böjtöt, míg a világiak csak hamvazószerdán kezdték. Nem érzed-e, hogy ez az Ige, amit az egyház erre a vasárnapra kirendelt, egy ilyen böjti szél, amely hirdeti ebbe a farsangoló világba, hogy ti szórakozó, szétfolyó életű emberek, vigyázzatok! Ne engedjétek szétszórni életeteket, legyen örök célja a keresztyénség és egyetlen szolgálata az üdvösség keresése.

Az utolsó mondat neked szól Testvérem! Pál apostol mikor céltudatos életről beszél, akkor önmagáról beszél. Magát állítja oda példának. Mered-e, tudod-e követni Pál apostol példáját? Mered-e, tudod-e magadat odaállítani példának, mint céltudatos életet? Merd! Próbáld meg! És az Isten megsegít!

Ámen.

Ima:

Örökké való szent Isten, nincs még egy olyan élet, melyet annyifelé szaggatnának, mint a Te életedet. Óh, hány ember imádkozik Hozzád és a különböző és ellenkező imádságok hatalmas hegyével borítanak el Téged. És Te mégis egységes, céltudatos életet élsz. Óh, Urunk, taníts meg minket is bölcsességre, hogy tudjunk hűségesek lenni kicsiségekben és nagy dolgokban egyformán, és tedd életcélá keresztyénségünket. Óh, könyörgünk, adj nekünk céltudatos üdvözülési szándékot is. Azért hívogatsz bennünket szőlődbe, azért prédikálsz nekünk, hogy egészen legyünk a Tied, mint ahogy Te is egészen nekünk adtad magad. Könyörgünk, áldd meg e gyülekezetet céltudatos keresztyénséggel. Könyörgünk azokért, akik e napon összejöttek, hogy igazán e gyülekezet előjárói legyenek, adj nekik céltudatos üdvözülési szándékot és mi mehecsünk utánuk boldogan. Könyörgünk azokért, akiket az élet ebbe a közösségbe tett le. Könyörgünk a betegekért, akik vágyakoznak a templom, az ének és igehirdetés után. Különösképpen imádkozunk egy szegény öreg beteg emberért, aki egy hosszú élet alkonyán olyan, mint egy lassan kialakuló, pislogó gyertyabél. Óh, kérünk Urunk, hallgasd meg azok imádságát, akik hosszú idő óta hűséges szeretettel ápolják, és most hittel teszik le életét Atyai kezébe. Urunk, ha még be akarod aranyozni hátralevő életét, akkor kérünk, könnyebbítsd meg betegségét, hogy legyen csendessége és békessége. De ha az a Te akaratod, hogy elmenjen a minden halandók útján, akkor kérünk, hogy célba érő gyermekedet Te vedd magadhoz és Te adj hátra maradt övéinek előtted való csendes és alázatos meghajlást.

Kérünk, áldd meg e nemzetet, őrizd meg a békességet ember és ember közt. Áldd meg a kormányzót bölcsességgel és kegyelemmel, áldj mindent és mindenkit, amit, és akiket szeretünk. Odatesszük őket karodba, hogy cselekedj velük irgalmad szerint, amely megjelent egyszülött Fiadban, az Úr Jézus Krisztusban.

Ámen.